

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ АГРОСФЕРИ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	28 Публічне управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	281 Публічне управління та адміністрування
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

«Публічне управління сталим розвитком агросфери». Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, другий (магістерський) рівень вищої освіти. Укладач Т. В. Сокольська. Біла Церква: БНАУ, 2023. 23 с.

Розробник: Т. В. Сокольська, д-р екон. наук, проф.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
(Протокол № 1 від 25.08. 2023 р.)

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування
та міжнародної економіки
д-р екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»
д. екон. наук, професор Т.В. Сокольська

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
(Протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Голова науково-методичної комісії
д-р екон. наук, професор І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ АГРОСФЕРИ»	7
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
7.1. Лекції	9
7.2. Практичні заняття	12
7.3. Самостійна робота	12
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	14
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	17
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	19
13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2023–2024 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Публічне управління сталим розвитком агросфери» для денної форми навчання виділено 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 40 годин (лекції – 20, практичні заняття – 20), самостійна робота студентів – 80 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2		<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання відповідно до рекомендованого списку	Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	2-й	2-й
Загальна кількість академічних годин – 120		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	20 год	4 год
		<i>Практичні</i>	
		20 год	4 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год	112 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Публічне управління сталим розвитком агросфери» є набуття здобувачем компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності щодо формування та реалізації сучасної системи публічного управління сталим розвитком як агросфери в цілому, так і сільських територій та ОТГ зокрема, яка включає такі взаємопов'язані аспекти: політичний, соціально-економічний, екологічний та адміністративний і передбачає забезпечення економічного зростання, соціального благополуччя, збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Публічне управління сталим розвитком агросфери» базується на знаннях таких дисциплін, як «Аграрні технології», «Публічна політика», «Глобалізація та політика національної безпеки», вивчених за ОПП бакалаврського рівня. «Механізми публічного управління та адміністрування», «Національна безпека», «Публічне врядування в ЄС», «Правове регулювання адміністративної діяльності» вивчених в першому та другому семестрах за даною ОПП.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК03. Здатність розробляти та управляти проєктами.
- ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.
- ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

- СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.
- СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери
- СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.
- СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.
- СК07. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування
- СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.
- СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.
- СК 11 Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо реалізації проєктів та програми сталого розвитку, агросфери, сільських територій, об'єднаних територіальних громад на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

4. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни «Публічне управління сталим розвитком агросфери»
РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.	РН 1.1. Знати і уміти аналізувати та формувати публічну політику з управління сталим розвитком як агросфери в цілому, так і сільських територій і ОТГ зокрема, та налагоджувати соціальну взаємодію при її реалізації. РН 1.2. Уміти використовувати, в межах своєї професійної компетенції, сучасні технології прийняття управлінських рішень при виробленні та реалізації публічної політики щодо забезпечення сталого розвитку з рахуванням його цілей.
РН 07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи	РН 7.1. Знати і уміти визначати показники сталого розвитку агросфери на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях при розробці національних, регіональних документів щодо забезпечення сталого розвитку агросфери. РН 7.2. Уміти працювати в команді, діяти соціально відповідально при виконанні професійних обов'язків задля досягнення цілей сталого розвитку.
РН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.	РН 11.1. Уміти розробляти, в межах своєї професійної компетенції, обґрунтовані управлінські рішення відповідно до Цілей сталого розвитку та зобов'язань України щодо європейської інтеграції, оцінювати їх наслідки та вплив на стале економічне зростання, зайнятість, соціальне благополуччя та екологічну рівновагу РН 11.2 Уміти налагоджувати ефективні комунікації при реалізації спільних дій Уряду, парламенту, органів місцевого самоврядування, громадянського суспільства та бізнесу щодо забезпечення сталого розвитку.
РН 13. Уміти здійснювати дослідницьку та інноваційну діяльність щодо аналізу, формування та реалізації публічної політики із забезпечення сталого розвитку, передусім агросфери, сільських територій, об'єднаних територіальних громад, що передбачає впровадження на регіональному та місцевому рівнях пріоритетних національних проєктів, програм і економічних моделей сталого розвитку з адаптацією до місцевих умов.	РН 13. 1. Уміти формувати та аналізувати на регіональному та місцевому рівнях публічну політику щодо адаптації пріоритетних національних проєктів, програм і економічних моделей із забезпечення соціо-еколого-економічного розвитку, що передбачає економічну стабільність соціальне благополуччя та екологічну безпеку.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ АГРОСФЕРИ»

Змістовий модуль 1

Теоретично-методологічні аспекти публічного управління сталим розвитком агросфери

Тема 1.1. Сталий розвиток як парадигма розвитку суспільства.

Тема 1.2. Агросфера: соціо-еколого-економічний зміст та принципи сталого розвитку.

Тема 1.3. Концептуальні засади публічного управління сталим розвитком агросфери.

Тема 1.4. Національна парадигма сталого розвитку агросфери, система показників та індикатори.

Змістовий модуль 2

Структурно-функціональні елементи публічної політики сталого розвитку

Тема 2.1. Економічна складова сталого розвитку.

Тема 2.2. Соціальний вектор сталого розвитку.

Тема 2.3. Екологічна складова сталого розвитку та раціональне природокористування.

Тема 2.4. Основи та технології прийняття управлінських рішень при формуванні та реалізації публічної політики щодо забезпечення сталого розвитку.

Тема 2.5. Формування сучасної системи публічного управління сталим розвитком на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Тема 2.6. Міжнародний досвід впровадження кращих практик господарювання для досягнення цілей сталого розвитку.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	інд	СРС		л	п	інд	СРС
<i>Змістовий модуль 1.</i>										
Теоретично-методологічні аспекти національної безпеки										
Тема 1.1	11	2	2	-	7	11	1	-	-	10
Тема 1.2	11	2	2	-	7	11	1	-	-	10
Тема 1.3.	11	2	2	-	7	10	-	-	-	10
Тема 1.4.	13	2	2	2	7	13	1	-	2	10
<i>Разом за ЗМ 1</i>	<i>46</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>2</i>	<i>28</i>	<i>45</i>	<i>3</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>40</i>
<i>Змістовий модуль 2. Структурно-функціональні елементи системи забезпечення національної безпеки</i>										
Тема 2.1.	12	2	2	-	8	11		1	-	10
Тема 2.2	12	2	2	-	8	11		1	-	10
Тема 2.3	12	2	2	-	8	11		1	-	10
Тема 2.4	12	2	2	-	8	11		1	-	10
Тема 2.5	12	2	2	-	8	13	1		-	12
Тема 2.6	14	2	2	2	8	18			2	16
<i>Разом за ЗМ 2</i>	<i>74</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>2</i>	<i>48</i>	<i>75</i>	<i>1</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>68</i>
Всього годин	120	20	20	4	76	120	4	4	4	108

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть ГОДИН
<i>Змістовий модуль 1</i>	
Теоретично-методологічні аспекти публічного управління сталим розвитком агросфери	
<p>1.1. Сталий розвиток як парадигма розвитку суспільства</p> <p>Сутнісні детермінанти сталого розвитку. Сталий та збалансований розвиток. Наукові концепції сталого розвитку. Генезис концепцій сталого розвитку суспільства. 17 Цілей сталого розвитку.</p> <p>Положення "Порядку денного на 21 століття". Формула глобального розвитку Денніса Медоуза. Аналіз принципів «Декларації з навколишнього середовища і розвитку». Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де Жанейро (1992р.) Саміт тисячоліття. Світовий саміт зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі (2002 р.). Саміт ООН з питань Цілей розвитку тисячоліття (2010 р.). Міжнародні форуми після Ріо-92 та їх рішення: Зустріч на вищому рівні «Планета Земля» («Ріо+5»). Всесвітня конференція ООН зі сталого (збалансованого) розвитку «Ріо+10», (Йоганнесбург, 2002 р.). Конференція «Ріо +20». Саміт зі сталого (збалансованого) розвитку 2015 р. Політичний форуму високого рівня зі сталого розвитку під егідою ЕКОСОП 2020 року у м. Нью-Йорк.</p> <p>Науково-технічні причини глобальної екологічної кризи.</p>	2
<p>1.2. Агросфера: соціо-еколого-економічний зміст та принципи сталого розвитку</p> <p>Поняття «агросфера». Соціо-еколого-економічний конструкт агросфери. Складові агросфери та її зв'язок з сільським розвитком і розвитком громад. Сталий розвиток агросфери як шлях досягнення синергетичного ефекту. САП ЄС та її сучасні цільові настанови. Аграрна політика України. Агровиробництво й агроландшафти. Людський потенціал агросфери. Інтегрованість агросфери у сільський розвиток та розвиток ОТГ. Вплив війни росії проти України на сталий розвиток агросфери.</p>	2
<p>Тема 1.3. Концептуальні засади публічного управління сталим розвитком агросфери</p> <p>Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і напрям освіти. Структурні складові публічного управління сталим розвитком агросфери: філософські засади, понятійно-категоріальний апарат, концептуальні ідеї, виявлення закономірностей та методи дослідження. Поєднання влади, бізнесу та суспільства для досягнення сталого розвитку агросфери. Побудова солідарного суспільства та формування публічних цінностей в Україні щодо ощадного використання ресурсів. Сучасні технології публічного управління сталим розвитком агросфери.</p>	2

<p>Тема 1.4. Національна парадигма сталого розвитку агросфери, система показників та індикатори</p> <p>Національна парадигма сталого розвитку. Показники, чинники та індикатори сталого розвитку. Методологічні підходи до оцінювання сталого розвитку, методи та моделі. Глобальні рейтинги України за індикаторами сталого розвитку. Визначення показників сталого розвитку агросфери на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях при розробці національних, регіональних документів щодо його забезпечення. Діагностика дисбалансів розвитку економічної системи на мезорівні. Національний координатор з питань досягнення ЦСР. Інформаційне забезпечення моніторингу ЦСР. Стан і проблеми нормативно-правового забезпечення сталого розвитку в Україні. Ресурсне забезпечення сталого розвитку України. Основні завдання переходу України до сталого розвитку.</p>	2
<p>Разом за змістовий модуль 1</p>	8
<p><i>Змістовий модуль 2</i></p> <p>Структурно-функціональні елементи публічної політики сталого розвитку</p>	
<p>2.1. Економічна складова сталого розвитку</p> <p>Економічний розвиток та економічне зростання. Економічні умови збалансованого розвитку агросфери. Оцінювання конкурентоспроможності та економічної безпеки агросфери. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку агросфери. Оцінювання економічних індикаторів сталого розвитку. Цілісність і сталий розвиток сільських територій. Смарт-спеціалізація сільських територій як домінанта її конкурентного розвитку в контексті сталого розвитку. Наслідки війни росії проти України на економічну складову сталого розвитку.</p>	2
<p>2.2. Соціальний вектор сталого розвитку</p> <p>Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку агросфери. Інституційні детермінанти забезпечення соціального вектору сталого розвитку сільських територій. Розвиток людського капіталу на селі. Освіта в моделі сталого розвитку. Інклюзивний розвиток та інклюзивна освіта. Справедливий розподіл та рівний доступ населення до всіх благ. Соціально-демографічна політика. Розвиток сільських медичних мереж. Роль туризму і рекреації у забезпеченні сталого розвитку агросфери.</p>	2
<p>2.3. Екологічна складова сталого розвитку та раціоналізація природокористування</p> <p>Екологічний моніторинг агросфери. Принципи забезпечення екологічної стійкості. Принципи екологічних цілей та мотивації. Поняття обмеженості ресурсів та їх раціонального використання. Поняття раціоналізації природокористування. Стимулювання оптимального природокористування: оподаткування, субсидювання, пільгове кредитування природоохоронної діяльності, реалізація екологічних програм на міжнародному, національному й регіональному рівні; екологічне страхування, запобігання або пом'якшення наслідків аварій, технологічних збоїв. Загальні принципи встановлення екологічної шкоди.</p>	2

Підвищення ресурсоефективності. Програми екологічної безпеки. Катастрофічні екологічні наслідки війни росії проти України.	
<p>Тема 2.4. Основи та технології прийняття управлінських рішень при формуванні та реалізації публічної політики щодо забезпечення сталого розвитку</p> <p>Методологія прийняття управлінських рішень при формуванні та реалізації публічної політики щодо сталого розвитку агросфери. Закони, принципи та методи що впливають на розробку та реалізацію технології прийняття управлінських рішень. Аналітичний документ як інструмент підготовки управлінських рішень. Оцінювання управлінських рішень у публічному управлінні.</p>	2
<p>Тема 2.5. Формування сучасної системи публічного управління сталим розвитком на державному, регіональному та місцевому рівнях</p> <p>Публічно-державне партнерство та його роль в забезпеченні сталого розвитку агросфери. Публічна політика сталого розвитку агросфери на: державному рівні. Концепція, стратегія та національний план дій щодо переходу до сталого розвитку агросфери. Компенсація витрат на проведення моніторингу та оцінки екологічної шкоди. Регіональна політика сталого розвитку. Політика територіальних громад щодо забезпечення сталого розвитку. Механізми, етапи та очікувані результати імплементації програмних заходів переходу до сталого розвитку. Аналіз та формування публічної політики з управління сталим розвитком як агросфери в цілому, так і сільських територій і територіальних громад зокрема, налагодження соціальної взаємодії при її реалізації. Налагодження ефективних комунікацій при реалізації спільних дій Уряду, парламенту, органів місцевого самоврядування, громадянського суспільства та бізнесу щодо забезпечення сталого розвитку.</p>	2
<p>Тема 2.6. Міжнародний досвід впровадження кращих практик господарювання для досягнення цілей сталого розвитку</p> <p>Міжнародні інструменти досягнення цілей сталого розвитку. Міжнародні угоди, до яких приєдналась Україна щодо досягнення сталого розвитку. Кращі світові практики досягнення сталого розвитку агросфери. Європейський зелений курс розвитку.</p>	2
Разом за змістовий модуль 2	12
Всього	20

7.2. Практичні заняття

№ з/П	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретично-методологічні аспекти публічного управління сталим розвитком агросфери		
1	Сучасні цілі сталого розвитку в системі публічного управління	2
2	Соціо-еколого-економічний конструкт агросфери та її зв'язок з розвитком ОТГ	2
3	Сучасні технології публічного управління сталим розвитком агросфери	2
4	Методологічні підходи до оцінювання сталого розвитку агросфери	2
Разом за змістовий модуль 1		8
Змістовий модуль 2		
Структурно-функціональні елементи публічної політики сталого розвитку		
5	Економічна складова сталого розвитку	2
6	Соціальний вектор сталого розвитку	2
7	Екологічна складова сталого розвитку	2
8	Методологія прийняття управлінських рішень при формуванні та реалізації публічної політики щодо сталого розвитку агросфери	2
9	Аналіз та формування публічної політики з управління сталим розвитком	2
10	Кращі світові практики досягнення сталого розвитку агросфери	2
Разом за змістовий модуль 2		12
Всього		20

7.3. Самостійна робота

№ з/П	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретично-методологічні аспекти публічного управління сталим розвитком агросфери		
1	<p>Генезис концепції сталого розвитку суспільства. Система та її зміни. Стани та характеристика систем. Формування закономірностей взаємодії людини і природи. Механізми стійкості систем. Механізми зворотного зв'язку: негативний зворотній, позитивний зворотній. Основні характеристики стійкості системи. Умови прогресивного розвитку соціально-економічних систем.</p> <p>Основи еволюційного вчення, уявлення про біосферу, техносферу та ноосферу. Еволюція людини і суспільства. Формування моральних принципів і обмежень в суспільстві. Положення «Кіотського протоколу». Положення «Паризької кліматичної угоди».</p>	7

2	Агросфера як об'єкт цільового дослідження у природничих науках. Базові передумови соціо-економічного підходу. Складові агросфери та її зв'язок з сільським розвитком. Сучасна САП ЄС. Аграрне виробництво та агроландшафти. Людський потенціал агросфери.	7
3	Публічне управління: цивілізаційний тренд, наукова теорія і напрям освіти. Побудова солідарного суспільства та формування публічних цінностей в Україні щодо ощадного ресурсокористування. Закони та принципи публічного управління щодо сталого розвитку агросфери. Сучасні технології публічного управління сталим розвитком агросфери в світі та їх адаптація до вітчизняних реалій. Принципи суспільної організації в просторі або принципи «екологічної республіки».	7
4	Національна парадигма сталого розвитку. Система індикаторів сталого розвитку та методологічні підходи щодо їх оцінювання. Інформаційні технології моніторингу ЦСР. Стан і проблеми нормативно-правового забезпечення сталого розвитку в Україні та світі. Ресурсне забезпечення сталого розвитку світова практика та вітчизняні реалії.	7
Разом за змістовий модуль 1		28
Змістовий модуль 2 Структурно-функціональні елементи публічної політики сталого розвитку		
5	Економічний розвиток та економічне зростання. Фактори економічного зростання і сталий розвиток. Економічні умови збалансованого розвитку агросфери. Типи економічного розвитку. Економічний механізм охорони і раціонального використання природних ресурсів. Стратегічні засади інноваційно-інвестиційного забезпечення сталого розвитку агросфери. Цілісність і сталий розвиток сільських територій.	8
6	Соціальна складова сталого розвитку. Інституційне забезпечення соціального вектору сталого розвитку. Освіта і формування глобального освітнього простору в моделі сталого розвитку агросфери. Інклюзивний розвиток. Людський капітал, інструменти його розвитку.	8
7	Екологічний моніторинг агросфери. Принципи забезпечення екологічної стійкості та її цілей. Принципи екологічної мотивації. Поняття обмеженості ресурсів та їх раціонального використання. Поняття раціоналізації природокористування. Стимулювання оптимального природокористування: оподаткування, субсидіювання, пільгове кредитування природоохоронної діяльності, реалізація екологічних програм на міжнародному, національному й регіональному рівні; екологічне страхування,	8

	запобігання або пом'якшення наслідків аварій, технологічних збоїв. Підвищення ресурсоефективності за рахунок вторинного ресурсокористування. Формування стратегії попередження утворення та розширення рециркуляції відходів.	
8	Закони, принципи та методи розробки, прийняття, реалізації управлінських рішень щодо сталого розвитку агросфери. Інструменти підготовки ефективних управлінських рішень. Оцінювання управлінських рішень у публічному управлінні. Роль політичного лідера в формуванні ефективної публічної політики та політичних рішень щодо забезпечення сталого розвитку.	8
9	Державна політика сталого розвитку агросфери. Концепція, стратегія та національний план дій щодо переходу до сталого розвитку. Регіональна політика сталого розвитку агросфери. Політика ОТГ щодо забезпечення сталого розвитку агросфери. Механізми, етапи та очікувані результати імплементації програмних заходів переходу до сталого розвитку.	8
10	Інструменти досягнення цілей сталого розвитку в провідних країнах світу. Міжнародні угоди щодо досягнення сталого розвитку агросфери. Європейський зелений курс:можливості для вітчизняних дослідників.	8
Разом за змістовий модуль 2		48
Разом за ІНЗ		4
Всього годин		80

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань.

7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних науково-дослідних завдань

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) виконується кожним здобувачем за конкретно отриманим завданням. Зміст завдання передбачає застосування в процесі його виконання отриманих теоретичних і прикладних знань з публічного управління сталим розвитком агросфери. Порядок виконання, оформлення пояснюється на практичному занятті.

Варіант 1. ІНДЗ готується у вигляді аналітичної записки. Мета роботи – отримання навичок проведення аналізу результатів публічного управління сталим розвитком агросфери та написання аналітичного документу (аналітичної записки) з рекомендаціями для органів публічної влади.

Обсяг аналітичної записки до 4 сторінок 14 шрифтом, інтервал – 1.5.

Матеріал, викладений у ІНДЗ повинен бути структурованим, містити загальний огляд проблеми, висновки та рекомендації, в кінці аналітичної частини подається список використаної літератури.

Здобувач за власним бажанням обирає запропоновану тематику, зокрема:

- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо оцінки сталого розвитку агросфери на державному рівні.
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо оцінки сталого розвитку агросфери на регіональному рівні (регіон на вибір здобувача).
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо оцінки сталого розвитку агросфери на рівні ОТГ (ОТГ на вибір здобувача).
- ✓ Підготуйте політичну пропозицію щодо ощадливого ресурсокристування.
- ✓ Ідентифікуйте проблему у сфері публічного управління сталим розвитком агросфери (на вибір здобувача), підготуйте аналітичну записку щодо її розв'язання.
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо рівня досягнення 17 цілей сталого розвитку в Україні.
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо рівня досягнення 17 цілей сталого розвитку в окремому регіоні (регіон на вибір здобувача).
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо рівня досягнення 17 цілей сталого розвитку в окремій ОТГ (ОТГ на вибір здобувача).
- ✓ Ідентифікуйте конфліктну ситуацію (на вибір здобувача) у системі органів публічної влади, щодо виконання програми сталого розвитку агросфери, підготуйте політичну пропозицію щодо його розв'язання.
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо можливостей впровадження кращих світових практик публічного управління сталим розвитком агросфери в Україні.
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо можливостей впровадження кращих світових практик публічного управління сталим розвитком агросфери в окремому регіоні (регіон на вибір здобувача).
- ✓ Підготуйте аналітичну записку щодо можливостей впровадження кращих світових практик публічного управління сталим розвитком агросфери в окремій ОТГ (ОТГ на вибір здобувача).

Варіант 2. Здобувачу пропонується підготувати тези доповідей за тематикою на вибір здобувача. Публікація тез у БНАУ є безкоштовною. За умови публікації в БНАУ передбачено наступні вимоги:

Тези можна подавати українською та англійською мовами. Тези мають бути набрані у текстовому редакторі не нижче MS WORD 2000 формату А4 (297x210 мм), сторінки не нумерувати. Обсяг тез – 2-3 сторінки.

Параметри сторінки: верхнє, нижнє та лівє поля – 30 мм, праве поле 25 мм.

Шапка тез: індекс УДК, ініціали та прізвища авторів, назва організації – набираються з нового рядка шрифтом Times New Roman розміром 14 пт з одинарним міжрядковим інтервалом і вирівнюються по лівому краю. Назва тез розміщується на 10 мм нижче назви організації, набирається великими літерами шрифтом розміром 14 пт з напівжирним виділенням і вирівнюється по центру.

Анотація українською мовою (400 знаків) розміщується на 10 мм нижче назви тез, набирається з абзацного відступу 10 мм шрифтом Time New Roman розміром 14 пт з одинарним міжрядковим інтервалом і вирівнюється по ширині.

Нижче анотації обов'язково вказуються ключові слова (до 5 словосполучень).

Основний текст розміщується на 10 мм нижче анотації, набирається після абзацного відступу 10 мм шрифтом Times New Roman розміром 14 пт з одинарним міжрядковим інтервалом і вирівнюється по ширині.

Для набирання формул застосовувати редактор формул MS WORD (використовувати шрифти: Symbol, Time New Roman; розміри шрифтів: звичайний 14 пт, крупний індекс 8 пт, дрібний індекс 6 пт, крупний символ 18 пт, дрібний символ 12 пт).

Якщо в тезах є ілюстрації, необхідно розташувати їх по тексту, вирівнюючи підписи (Рис. 1. Схема ...) по ширині з абзацного відступу 10 мм. Ілюстрації мають бути чіткими та контрастними.

Таблиці розташовувати по тексту, їх ширина має бути на 10 мм менша ширини рядка. Над таблицею поставити її порядковий номер (Таблиця 1), вирівнюючи по правому краю, під яким розмістити назву таблиці, вирівняної по центру.

Бібліографія подається загальним списком у кінці тез згідно з вимогами ДСТУ 2015 через 10 мм від останнього рядка.

Орієнтовна тематика тез:

1. Сучасні тренди публічного управління сталим розвитком агросфери.
2. Ресурсне забезпечення сталого розвитку України.
3. Україна: оцінка стану справ у вимірах сталого розвитку агросфери.
4. Парадигма сталого розвитку.
5. Публічна політика забезпечення сталого розвитку агросфери.
6. Міжнародні практики досягнення цілей сталого розвитку.
7. Потенціал органів публічної влади в забезпеченні сталого розвитку громад.
8. Потенціал органів місцевого самоврядування в забезпеченні сталого розвитку агросфери.
9. Теоретика-методологічні засади забезпечення сталого розвитку агросфери.
10. Аналіз інституційного забезпечення публічного управління сталим розвитком агросфери.
11. Роль інновацій у забезпеченні сталого розвитку агросфери.
12. Роль освіти у досягненні сталого розвитку.
13. Вплив процесів децентралізації на сталий розвиток агросфери.
14. Особливості САП ЄП та її вплив на сталий розвиток.
15. Особливості вітчизняної аграрної політики та її вплив на сталий розвиток агросфери.
16. Роль лідера у формуванні ефективної публічної політики сталого розвитку в регіоні.
17. Аналіз екологічної складової сталого розвитку агросфери.
18. Роль публічного управління в досягненні сталого розвитку агросфери.
19. Публічно-приватне партнерство як інструмент публічного управління сталим розвитком агросфери.
20. Формування механізмів публічного управління сталим розвитком агросфери.
21. Європейський зелений курс та потенційні наслідки його впровадження сусідніми державами для України.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни «Публічне управління сталим розвитком агросфери» використовуються як традиційні (лекції та практичні заняття) так і інноваційні методи та технології навчання (проблемні лекції, лекції-візуалізація дискусії, мозковий штурм, презентації).

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, телекомунікації, дискусійне обговорення проблемних питань. Лекції проводяться за принципом зворотного зв'язку, поєднуючи пояснення з активним залученням слухачів та дискусійним обговоренням проблемних питань.

На практичних заняттях використовуються наступні методи: заслуховуються доповіді-презентації, виконання індивідуальних та групових ситуаційних завдань, проводяться дискусії, ділові та рольові ігри. Активно використовуються методи інтерактивного навчання, зокрема, асоціативний куш, мікрофон, крісло автора, диснеївські стільці та ін.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни «Публічне управління сталим розвитком агросфери» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді за самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі тестування та написання модульної роботи.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту, включаючи результати поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і передбачає обов'язкову присутність студентів. Результати іспиту оприлюднюються в журналі академічної групи та екзаменаційній відомості та заліковій книзі студента.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані ситуаційні завдання, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є письмові контрольні роботи та стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив умінь аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не вмів аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що він не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

При умові повного виконання навчального навантаження та отримання студентом 35 балів, студент допускається до іспиту.

Таблиця 2

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти з навчальної дисципліни «Публічне управління сталим розвитком агросфери» за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	МК	ІНДЗ	Підсумковий контроль	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання набутих під час неформальної та інформальної освіти¹, пов'язаних з тематикою програми навчальної дисципліни «Публічне управління сталим розвитком агросфери» за наявності сертифікату, свідоцтва тощо.

Відповідно до отриманих балів студентам присвоюються кредити ECTS (табл. 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Сума балів на всі форми навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно
35-59	FX	Не задовільно
1-34	F	Не задовільно

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби: Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point; навчально-методичне забезпечення; навчальні матеріали в системі Moodle.

Технічні засоби: ПК; проектор.

Комунікаційні он-лайн технології: Zoom, Google Mite, Viber, Messenger.

¹ Онлайн-курси із сертифікатами на платформах: Prometheus, Coursera, ВУМ on-line, Студія онлайн-освіти EdEra, Дія. Цифрова освіта тощо.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
2. Шевченко С. О., Сидоренко Н. С., Липовська Н. А. Глобалізація, євроінтеграція та сталий розвиток : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2023. 344 с.
3. Корінець Р. Сільський розвиток. Монографія. Київ 2023. 158 с. URL: <http://surl.li/ljrsj>.
4. Якименко І.Л., Петрашко Л.П., Димань Т.М. та ін. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: Підручник. К.: НУХТ, 2022. 337 с.
5. Джигирей І. М. Сталий інноваційний розвиток Аналіз, моделювання і прогнозування розвитку суспільства: Візуалізація показників сталого розвитку. Навчальний посібник. Київ КПП ім. Ігоря Сікорського. 2022. 28 с.
6. Хвесик М. А. Економіка природокористування: вектори розвитку. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. 398 с.
7. Управління сталим розвитком: підручник для магістрів з управління та адміністрування. За заг. ред. В. П. Беха, М. В. Туленкова; Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Центр наукових досліджень проблем управління сталим розвитком. Київ : Каравела, 2018. 538 с.
8. Аналіз державних стратегічних документів України щодо врахування адаптованих для України Цілей Сталого Розвитку до 2030 року : Аналітична доповідь. К. : Інститут суспільноеконімічних досліджень, 2017. 84 с.
9. Прищепа А. М. та ін. Оцінка стану агросфери сільських населених пунктів за показниками сталого розвитку : монографія. Рівне : НУВГП, 2016. 209 с.
10. Гречко Т. К., Лісовський С. А., Романюк С. А., Руденко Л. Г. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку : [навч. посіб.]. Херсон : Грінь Д.С., 2015. 264 с.
11. Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу. URL: https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2016/09/SDG_Compass_Guide_Ukrainian.pdf.
12. Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>.
13. Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі: колективна монографія [Аверкіна М.Ф., Андрєєва Н. М., Балджи М. Д., Веклич О. О. та ін.]. За наук. ред. проф. Хлобистова Є.В. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А, 2014. 540 с.
14. Yoko Mochizuki. Textbooks for sustainable development a guide to embedding. UNESCO MGIEP 2017. 189 p.
15. Андрусевич А., Козак З. Компенсація екологічної шкоди внаслідок воєнних дій: міжнародна практика. Аналітична записка. Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля» (2022)». URL: <https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2022/05/ekologichna-shkoda-vid-vijny.pdf>.

Додаткова

1. "Щодо запровадження індикаторів сталого розвитку". Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/schodo-zaprovadzhennya-indikatoriv-stalogo-rozvitku-analitichna>.
2. Інституціоналізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика: монографія / А. С. Даниленко, П. І. Юхименко, Т. В. Сокольська та ін. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., академіка НААН України Даниленка А. С. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 320 с.
3. Кужелєв М. О., Нечипоренко А. В. Фінансові інструменти стимулювання регіонального розвитку: практика використання в Україні: монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 224 с.
4. Публічне адміністрування: навч. посіб. Заг. ред. д-ра екон. наук, проф., академіка НААН України Даниленка А. С., д-ра екон. наук, проф. Юхименка П. І., д-ра екон. наук, доц. Сокольської Т. В. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 288 с.
5. Попова О.Л. Сталий розвиток сільського господарства 2030: міжнародні цільові орієнтири і можливості в Україні // Соціо-еколого-економічний розвиток агропродовольчої сфери України в сучасних умовах: проблеми та шляхи їх розв'язання: монографія/ за ред. д.е.н. проф. О.І. Павлова. Одеса, Астропринт, 2015. С 86-97.
6. Методичні матеріали для впровадження Освітнього модуля «Основи стратегії сталого розвитку в Україні». URL: https://www.sd4ua.org/wp-content/uploads/2015/02/metod_materialy_do_modulyu.pdf.
7. Institutional providing reforming of Ukrainian budget system in the conditions of eurointegration / P. Yukhymenko, O. Zagurskiy, T. Sokolska, B. Khakhula, S. Polishchuk. Int. J. Manag. Bus. Res., June 2018. 8 (1), P. 173-183.
8. Danylenko A. S., Sokolska T. V, Shust O. A. The moratorium on agricultural land sale as a limiting factor for rural development. The Polish and the Eu agricultures 2020+ challenges, chances, threats, proposals. 2018, Warsaw. С. 97-113.
9. Multifunctional agriculture and its effect on rural territories development. / T. Sokolska, A. Danylenko, P. Yukhymenko, V. Lobunets. Известия Национальной академии наук Беларуси. Серия аграрных наук. 2019. Т. 57. № 3. С. 277-285.
10. Стан та умови розвитку економіки в Україні теорія, методологія, практика. Колективна монографія / Під ред. д-ра екон. наук, професора О.О. Непочатенко. – Умань: Видавець «Сочінський М.В.», 2018. 264 с.
11. Державно-підприємницьке партнерство у створенні інфраструктури сільських територій: теорія і практика: монографія. за заг. ред. Даниленка А.С. Біла Церква, БНАУ, 2020. 225 С. (Сокольська Т.В. розділ 2.1. «Механізм державно-приватних партнерських відносин в публічному управлінні»).
12. Сокольська Т., Поліщук С., Білик О. Формування механізмів публічного управління інноваційним розвитком сільського господарства України. Аспекти публічного управління. 2020. ТОМ 8 № 2. С.71-78.
13. Tetyana Sokolska, Petro Yukhymenko, Serhiy Zabolotnyy, Svitlana Lobachova The financial mechanism of agricultural development activization in Ukraine. Strategie

interesariuszy strategie interesariuszy na rynku finansowym. Wydawnictwo SGGW, Warszawa.2019 .Варшава. P77-89.

14. Сокольська Т. В., Поліщук С.П. Роль публічного управління у розвитку транскордонного співробітництва України. Аспекти публічного управління. Дніпропетровськ, 2018. Том 6 №5. С.24-32.

15. Сокольська Т.В. Публічне управління розвитком сільських територій в контексті збереження національних інтересів. Матеріали наук.-практ. конф. за міжнародною участю «Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління»], (м. Київ, 12 жовтня 2017 р.). м. Київ, 2017. Режим доступу: <http://academy.gov.ua>

16. Danylenko A., Sokolska T., Shust O. The moratorium on agricultural land sale as a limiting factor for rural development. conference The Common Agricultural Policy of the European Union the present and the future (on 5-7 December 2017 in Stare Jablonki in Poland). Stare Jablonki, 2017. Режим доступу: <http://zer.waw.pl>.

17. Сокольська Т.В. , Поліщук С.П., Лобунець В.І. Концепція New Public Management у забезпеченні соціально-економічного розвитку сільських територій. Матеріали VII Міжнародної наукової конференції [«Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку територій»], (м.Ополе, Польща, 4-7 квітня 2018 р.). м.Ополе, Польща, 2018. С. 131-133.

18. Сокольська Т.В. , Білик О.В. Реформування місцевого самоврядування як інструмент соціально орієнтованого управління розвитком територіальних громад. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю «Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку» (м. Київ, 25 травня 2018 р.). Київ , 2018.

19. Даниленко А.С., Сокольська Т.В., Поліщук С.П. Розвиток сільських територій в умовах децентралізації влади (Міжнародна науково-практична конференція «Сталий розвиток сільського господарства: глобальні зміни та національні особливості досягнення») 28-29 травня 2019 року. Біла Церква.

20. Tetyana Sokolska, Anatoliy Danylenko. Development of agricultural cooperatives in the context of decentralization: a leadership aspect. Book of abstracts of Multidisciplinary Conference for Young Researchers 22 November, 2019. Bila Tserkva. 26-28 p.

21. Сокольська Т.В. Соціальна відповідальність органів місцевого самоврядування в розвитку сільських територій. Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 грудня 2019 року. Полтава : ПДАА, 2019. С. 117- 120.

22. Tomislav Klarin The Concept of Sustainable Development: From its Beginning to the Contemporary Issues. Zagreb International Review of Economics & Business, Vol. 21, No. 1, pp. 67-94, 2018.

23. Rachel Emas. The Concept of Sustainable Development: Definition and Defining Principles. URL: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5839GSDR%202015_SD_concept_definiton_rev.pdf.

24. Tony Binns An Introduction to Sustainable Development. URL: http://www.ru.ac.bd/wp-content/uploads/sites/25/2019/03/408_01_Jennifer-An-Introduction-to-Sustainable-Development-2012.pdf.

25. Медоуз Д. Х, Медоуз Д. Л, Рэндерс Й., Беренс В. В. Пределы роста. - М.: Изд-во МГУ, 1991. 207 с.
26. Council Decision of 29 September 2012 on the system of the European Communities own resources (2000/597/EC, Euratom). Official Journal of the European Communities No. L 253/42. 7.10.2012.
27. Agenda 21: Programme of Action for Sustainable Development and Rio Declaration. New York, 2009.
32. Jean-Michel Lasry Delphine Lautier Damien Fessler. Finance & sustainable development lecture notes. URL: <https://www.academia.edu> .
29. Стоянець Н. В. Аспекти управління сталим розвитком аграрного сектора економіки: монографія. Суми: Ярославна, 2018. 310 с.
30. Ільків Н. В. Державна екологічна політика як основа сталого розвитку аграрного сектора економіки. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/58/1048/2307-1?inline=1>.
31. Розвиток аграрного сектору економіки в умовах четверної технологічної революції: монографія. За ред. Юхименко П.І., Шуст О..А., Димань Т.М. 2023.568. с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Інституційний Репозитарій Білоцерківського НАУ – <http://rep.btsau.edu.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Навчальна он-лайн платформа БНАУ – Moodle – <http://www.teach.btsau.net.ua>.
4. Пошукова система Google – <http://www.google.com.ua>.
5. Вільна пошукова система Google Scholar – <http://www.scholar.google.com.ua>.
6. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://www.rada.gov.ua>.
7. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України <http://www.kmu.gov.ua>.
8. Законодавство України – <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Національний інститут стратегічних досліджень - <http://www.niss.gov.ua>.
10. Президент України. Офіційне інтернет-представництво – <http://www.president.gov.ua>.
11. Центр політико-правових реформ. - <http://www.pravo.org.ua>.